

KLUB ZA STAROU PRAHU

Mostecká 1, 118 00 Praha 1

Praha, 14. prosince 2015

Vážený pan

Mgr. Daniel Herman

Ministr kultury České republiky

Maltézské náměstí 1

118 11 Praha 1 – Malá Strana

Vážený pane ministře kultury,

obracíme se na Vás ve velmi naléhavé záležitosti, v zájmu zachování kulturního odkazu poválečného Československa a České republiky.

V poslední době se stále častěji setkáváme se zánikem hodnotných staveb z období 1945-1989, u jakých se domníváme, že by je býval mohl zachránit statut kulturní památky. Nezřídka jde o díla vynikajících architektů, vysoce hodnocená umělecko-historickými publikacemi věnovanými tomuto období. Bude-li proces jejich likvidace pokračovat i nadále, hrozí nebezpečí, že bude z dějin české architektury vymazána celá důležitá etapa.

Doba po Sametové revoluci, v níž se obtížně vyrovnáváme s vlastní minulostí, přinesla v oblasti poválečné architektury velké ztráty. Z těch nejzávažnějších jde o proslulý Bruselský pavilon od týmu Cubr-Hrubý-Pokorný, o obchodní centrum Ještěd v Liberci od Karla Hubáčka a Miroslava Masáka nebo o téměř všechny (!) stavby se zavěšeným skleněným pláštěm, tolik charakteristické pro architekturu šedesátých let. Ničivý proces zániku těchto poválečných staveb se v několika posledních měsících povážlivě urychlil. Přišli jsme tak o textilní závod v Prostějově od vynikajícího zlínského architekta Zdeňka Plesníka, o velmi zajímavou sportovní halu ve Frýdku-Místku od architekta Oskara Chmiela, o hotel Praha od Arnošta Navrátila, Jana Sedláčka a dalších členů týmu z fakulty architektury ČVUT, o Dům československých dětí na Pražském hradě od Rothmayerova žáka Josefa Hlavatého. Likvidační přestavbě se brzy nemá vyhnout ani architektura pražské budovy Omnipolu od týmu Zdeňka Kuny, Zdeňka Stupky, Milana Valenty a Jaroslava Zdražila, kterou před časem

ocenil zvěčnělý historik umění Mojmír Horyna jako jednu z mála kvalitních moderních staveb v pražském historickém centru. Demolice se chystá i u budovy bývalého ministerstva energetiky a plynárenského dispečinku Transgasu v Praze na Vinohradech v sousedství budovy Českého rozhlasu, díla týmu Jindřich Malátek-Ivo Loos-Zdeněk Eisenreich-Václav Aulický, které představuje jednu z nejvýraznějších realizací ve stylu brutalismu u nás. Urbanistickým i architektonickým pojetím jde o práci v domácích poměrech ojedinělou a zároveň takovou, jaká v době svého vzniku držela krok se světovou architektonickou tvorbou.

Vážený pane ministře, hodnotami poválečné architektury se u nás zabývají různá vědecká pracoviště, řada vynikajících odborníků na její dějiny i různé občanské iniciativy, mezi jejichž členy stále více převažují mladí lidé. Tato pracoviště a tito odborníci bývají často podepsáni pod návrhy na prohlášení cenných poválečných staveb za kulturní památky. Jejich vážné a odborně podložené snahy se však stále častěji setkávají s nevstřícnými postoji Vašeho ministerstva. Znepokojují nás hlavně podmínky, jaké si pro takové prohlášení Vaše ministerstvo klade a jaké nemají žádnou oporu ani v dosud platném, ani v připravovaném zákoně o památkové péči.

Vážený pane ministře, konkrétně tím míníme požadavek Vašeho ministerstva, aby podnět k prohlášení za památku obsahoval informaci, zda „*byl publikován nějaký ohlas v některém z renomovaných zahraničních odborných periodik*“. Jindy Vaše ministerstvo ve stejném smyslu vyžaduje „*celkový přehled ohlasů v dobových odborných pramenech v zahraničí*“. Vaše ministerstvo si přitom samo vyhrazuje právo posoudit, zda šlo o ohlas dostatečný, a začíná tuto podmínku uplatňovat u návrhů na prohlášení poválečných staveb za památku jako pravidlo, což dokládáme kopiemi dokumentů u tří podobných případů. Domácím vědeckým pracovištím, odborníkům nebo občanským iniciativám tedy ministerstvo nedůvěřuje a vytváří si, aniž by pro to mělo oporu v zákoně, vlastní vysoce problematické kritérium pro hodnocení poválečných památek.

Vážený pane ministře, vyzýváme Vás, abyste tuto neblahou praxi zrušil a svěřil místo toho posuzování hodnoty památek odborným grémiím, s hodnotitelskou komisí Vašeho ministerstva v popředí. Vyzýváme Vás k tomu ze tří důvodů. 1. U starších staveb, jaké se ucházejí o statut kulturní památky, ministerstvo tuto podmínku „ohlasu v zahraničí“ neklade; jeho praxe je proto nekonzistentní. Ujišťujeme Vás přitom, vážený pane ministře, že velká většina takových starších staveb by uvedenou podmínku ohlasu „*v některém z renomovaných zahraničních odborných periodik*“ s velkou pravděpodobností nesplnila. 2. Ministerstvo se svým kritériem či podmínkou samo neřídí, protože například zdemolované obchodní centrum v Liberci od architektů Hubáčka a Masáka mělo v renomovaných zahraničních publikacích

ohlas výrazný, a přece je ministerstvo za památku neprohlásilo a tak je odsoudilo k zániku. 3. Mladší generace zájemců o poválečnou architekturu, jejíž řady narůstají, nám tuto neblahou praxi vymazávání dějin vytkne a odsoudí nás za ni.

Vážený pane ministře, v tuto chvíli Vaše ministerstvo projednává podnět Klubu Za starou Prahu, aby byly za kulturní památku prohlášeny uvedené budovy bývalého ministerstva energetiky a Transgasu v Praze. Tak jako jiní předkladatelé návrhů na prohlášení, i Klub se setkal s uvedenou podmínkou „dostatečného ohlasu“. My však věříme, že se Vám podaří najít spravedlivější cestu, jak hodnoty poválečné architektury posuzovat. Uznáte, pane ministře, nepochybně spolu s námi, že není možné, abychom z důležité etapy dějin české architektury ztráceli jednu cennou stavbu za druhou.

S projevem velké úcty

PhDr. Kateřina Bečková,
předsedkyně Klubu Za starou Prahu, v.r.

Prof. PhDr. Rostislav Švácha,
člen Domácí rady Klubu Za starou Prahu, v.r.

Mgr. Veronika Vicherková,
členka Domácí rady Klubu Za starou Prahu, v.r.

Na vědomí:

Ing. Vlastislav Ouroda, Ph.D., náměstek pro řízení sekce kulturního dědictví, MK ČR

Mgr. Jiří Vajčner, Ph. D., ředitel Odboru památkové péče MK ČR

Mgr. Petra Ulbrichová, vedoucí oddělení ochrany kulturních památek OPP MK ČR

Ing. Jana Dvořáková, referentka Odboru památkové péče MK ČR

Ing. arch. Naděžda Goryczková, generální ředitelka NPÚ

Klub Za starou Prahu, z.s.

Mostecká 1, 118 00 Praha 1, IDDS: ny4e65u

E-mail: zastarouprahu@seznam.cz, www.zastarouprahu.cz

Návštěvní hodiny: středa 15-17,30 hod., tel. 257 530 599